

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/205/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1109220336
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2017:1109220336.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Janky Richterovej a JUDr. Milana Chalupku v právnej veci žalobcu: D.. X. Ď., Z.. XX.XX.XXXX, B. V. B., O. XX, zastúpený Advokátskou kanceláriou Beňová, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Blumentálska 8, proti žalovanému: Ringier Axel Springer Slovakia, a.s., so sídlom v Bratislave, Prievozská 14, IČO: 00 678 155, zastúpenému Mgr. Soňou Marošovou, advokátkou v Bratislave, Záhradnícka 71, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 euro, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 20. októbra 2015 č.k. 15C/64/2009-130 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1/Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal uloženia povinnosti žalovanému zverejniť ospravedlnenie sa žalobcovi za uverejnenie článku v týždenníku Ž. V. Č.. XX I. XX.XX.XXXX na Q. X H. D.. X. Ď., ktorý neoprávnene zasiahol do jeho osobnostných práv, a ktorou sa súčasne domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 euro. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 537,06 euro na účet jeho advokátky, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2/Žalobca žalobu odôvodnil tým, že týždenník Ž., ktorého vydavateľom je žalovaný, dňa XX.XX.XXXX V. Č. XX uverejnil v článku „X. Ď. Q. na X.“ nepravdivé tvrdenia: nie je pravdou, že žalobcu stretli na prechádzke, nie je pravdou, že von žalobcu nevylákala jar, nie je pravdou, že von žalobcu vylákal ďalší súd na ktorý sa musel dostaviť, nie je pravdou, že expolitik sedí za podvody a útok na policajta. Článok je ilustrovaný obrazovou snímku žalobcu bez jeho privolenia. Žalobca bol dostatočne identifikovaný menom a priezviskom ako aj zverejnenou podobizňou. Pri popisovaní informácií zo súkromia žalobcu boli uverejnené slovné spojenia, ktoré budia dojem ironizácie, čím dehonestujú žalobcu „von ho nevylákala jar, ale ďalší súd“, „expolitik sedí za podvody a útok na policajta, ale v miernejšom režime, ktorý umožňuje vychádzky aj na súd.“ Zámerom uverejneného článku nie je poskytnutie relevantnej informácie, ale škandalizácia žalobcu. Čitateľovi je v rámci textu podprahovo podsúvané, že žalobca má aj napriek jeho odsúdeniu neoprávnené výhody v podobe voľnejšieho režimu výkonu trestu. V danom prípade sa stretlo právo na slobodu prejavu žalovaného s právom na súkromie žalobcu. No podľa názoru žalobcu v danom prípade právo na súkromie žalobcu musí dostať prednosť pred právom na slobodu prejavu žalovaného. Žalobca si svoj trest odpykal a už v čase výkonu trestu mal právo začať žiť „nový život“, zariadiť si ho podľa svojich predstáv a preto nemá byť prečo jeho súkromie predstierané verejnosti bez udelenia jeho súhlasu. Takéto zásahy znemožňujú žalobcovi sa opätovne etablovať do spoločnosti, komplikujú mu možnosť nájsť si vhodné zamestnanie a komplikujú mu rodinný život. Žalobca sa cíti byť dotknutý ako osoba usilujúca sa o nápravu svojich prešľapov z minulosti a o začatie nového života. Napadnutý článok bol uverejnený v týždenníku s pomerne vysokým nákladom, podľa cenníka na rok

2009 je to cca 170 000 kusov, dostal sa do okruhu žalobcových známych, priateľov, potencionalných zamestnávateľov, potencionalných obchodných partnerov, čím žalovaný nenapraviteľným spôsobom zasiahol do práva žalobcu na ochranu jeho osobnosti, čím bola v značnej miere znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti.

3/Žalovaný sa nestotožnil s názorom žalobcu, že v napadnutom článku boli zámerne použité formulácie, ktoré budia dojem ironizácie, čím dehonestujú žalobcu, ani s obvinením, že v texte boli podprahovo podsúvané informácie o tom, že žalobca má napriek odsúdeniu neoprávnené výhody. Je preukázateľné, že v čase ktorý predchádzal uverejneniu článku, sa žalobca objavil na verejnosti v čase, kedy bol vo výkone trestu odňatia slobody. Vo viacerých tlačových médiách, prostredníctvom internetu aj v televíznom vysielaní boli opakovane uverejňované a šírené informácie o vývoji v trestnej veci žalobcu a v tejto súvislosti bola publikovaná a rozširovaná aj informácia, že žalobca bol na výkon trestu zaradený do zariadenia s prvým stupňom ostrahy, kde v rámci vnútornej diferenciacie vykonával trest v skupine s miernejším režimom, ktorý umožňuje odsúdeným pravidelné vychádzky resp. voľný pohyb na miesto výkonu práce a pod. Informácia, aká sa nachádza v napadnutom článku, bola s podobným obsahom uverejnená i v denníku X. L. XX.XX.XXXX s titulom: R. Ď. si vykračoval mestom oholený, opálený a bez pút, s uvedením celého mena a podobizne. Z obsahu tohto článku vyplýva, že žalobca sa dňa 07.04.2009 mal zúčastniť súdneho konania na Okresnom súde v Bratislave vo veci pokuty za odtiahnutie jeho motorového vozidla. Z grafického a obsahového zamerania príspevkov publikovaných v týždenníku Ž. na Q. X V. J. „“ a obdobne aj v rubrike „T. K. Q. Q.“ je zrejmé, že ide o pravidelné rubriky týždenníka Ž., ktorých účelom je veľmi stručne a zároveň čitateľsky pútavo zhrnúť aktuálne udalosti z nedávneho časového obdobia. Názov rubriky „X.“ napovedá, že spravidla ide o informácie, ktoré už boli publikované v inom periodiku, na internete alebo vysielané v masovokomunikačných prostriedkoch a čitateľom týždenníka Ž. sú predkladané v čo najstručnejšej podobe a zjednodušenej forme. Umiestnenie rubriky na okraj stránky, dĺžka príspevkov a veľkosť ilustračných fotografií mali za cieľ rekapitulovať nedávne udalosti, u ktorých je dôvodné predpokladať záujem verejnosti. Charakteristika týchto tlačových správ svojím vizuálnym vyjadrením, umiestnením, obsahom a rozsahom textu ani iným relevantným znakom nedemonštruje zámer o „bombastickú, šokujúcu alebo pikantnú“ interpretáciu skutočností, ktoré boli v posudzovanom čase v rubrike uverejňované. Túto charakteristiku možno v plnom rozsahu aplikovať aj na označený článok (nález Ústavného súdu ČR z 08.02.2000 sp. zn. I.ÚS 156/1999, nález Ústavného súdu SR z 03.11.2011 sp. zn. I. ÚS 416/2011). Zákonná definícia pojmu „osoba verejného záujmu“ neexistuje, preto treba vychádzať z judikatúry národných súdov a ESĽP. Osobami verejného záujmu sa väčšinou rozumejú osoby verejného života v užšom zmysle, t.j. osoby ktoré vystupujú pri riešení rôznych otázok na verejnosti, ide o verejne činné osoby napr. ministri, poslanci a iní, ale aj osoby, ktoré na seba upútávajú záujem verejnosti čím sa dostávajú do zorného uhla spravodajstva hromadných informačných prostriedkov. Všeobecné osobnostné právo týchto osôb je obmedzené do tej miery, že tieto osoby nemôžu zabrániť, aby sa ich osobnosť, vrátane mena a priezviska stala predmetom spravodajskej činnosti v rámci podávania informácií či kritiky, pokiaľ sa tak deje v oprávnenom verejnom záujme. Osoby absolútneho verejného záujmu sú stredobodom pozornosti v dôsledku svojich výkonov, činností alebo aj negatívnych činov, ktorých prostredníctvom sa mimoriadne odlišujú od okruhu ostatných osôb. Za osoby absolútneho verejného záujmu sa označujú osoby, ktorých účasť na verejnosti je vo všeobecnom záujme. Ide predovšetkým o politikov, umelcov, športovcov ale aj páchatel'ov závažných trestných činov. Pri posudzovaní statusu žalobcu ako osoby verejného záujmu sa nemožno obmedziť výlučne na jeho pôsobenie v politike ako poslanca NR SR v rokoch XXXX - XXXX a poslanca Mestského zastupiteľstva V. B. v rokoch XXXX - XXXX, ale aj na skutočnosť trestného stíhania žalobcu za hospodársku trestnú činnosť a trestný čin útoku na verejného činiteľa, ktorého sa dopustil opakovane, a to aj v čase výkonu funkcie poslanca a za tieto trestné činy bol právoplatne odsúdený. V dôsledku týchto konaní žalobca po ukončení pôsobenia vo verejných funkciách z pozície osoby absolútneho verejného záujmu plynule prešiel do pozície osoby relatívneho verejného záujmu a to nielen v súvislosti s trestným stíhaním a súdnymi konaniami vedenými proti jeho osobe. Skutočnosť, že žalobca v čase uverejnenia predmetného článku bol vo výkone trestu odňatia slobody, teda v procese „nápravy“ sama osebe nezakladá predpoklad, že zanikol verejný záujem na informovaní o ďalšom pôsobení žalobcu s prihliadnutím na fakt, že článok informoval o pobyte žalobcu na verejnosti, hoci v tom čase bol vo výkone trestu odňatia slobody. Čo sa týka zverejnenia podobizne žalobcu, išlo o ilustračnú fotografiu prevzatú z verejného zdroja z internetu, kde je s plejádou ďalších starších aj novších podobizní dostupná dodnes. Snímka nebola vyhotovená v súvislosti s uverejneným článkom. Žalovaný mal za to, že podobizeň bola legitímne použitá na ilustráciu uverejnenej informácie a bol oprávnený snímku použiť bez súhlasu žalobcu na základe spravodajskej licencie v zmysle § 12 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný odmietal tvrdenie žalobcu, že primárnym cieľom publikovania predmetného článku

bolo zvýšenie čítanosti a predajnosti týždenníka, nakoľko v súhrne ďalších správ uverejnených v rubrikách na str. X-X, uvedená správa už na prvý pohľad ničím nevyniká a nepúta osobitnú pozornosť. V čase uverejnenia článku mal žalobca vykonať ešte väčšiu časť trestu odňatia slobody, teda aj vzhľadom na rozsah a obsah predmetného článku, tento reálne nemal nijaký potenciál znemožniť žalobcovi opätovné etablovanie sa do spoločnosti. Pokiaľ ide o uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy, žalovaný túto v celom rozsahu neuznáva; jednak preto, že pri neoprávnenom zásahu do osobnosti musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorých existenciu žalobca s poukazom na vyššie uvedené argumenty nepreukázal a to i so zreteľom na judikatúru NS SR, podľa ktorej v prípade neoprávneného zásahu do súkromia nevzniká povinnosť preukazovať difamujúci charakter zásahu a jeho dôsledky na zníženie dôstojnosti a vážnosti dotknutej osoby, napriek tomu žalobca má povinnosť preukázať značnú mieru neoprávneného zásahu do svojho súkromia. Avšak samotný fakt, že článok bol uverejnený v týždenníku s pomerne vysokým nákladom, na preukázanie tejto skutočnosti nestačí. Žalovaný navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

4/Súd prvej inštancie konštatoval, že o zásah do osobnosti občana ide vtedy, ak je objektívne spôsobilý takúto ujmu spôsobiť (konanie znižujúce dôstojnosť, vážnosť, česť, konanie proti osobnej a mravnej integrite, konanie ktoré vo vzťahu k ostatným spoluobčanom ohrozuje jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti). Je potrebné posudzovať, koho sa zverejnené tvrdenia týkajú, kto tvrdenia zverejnil, aká je povaha zverejnených tvrdení, akých záležitostí sa tvrdenia týkajú, kde a za akých okolností a akým spôsobom boli tvrdenia zverejnené. Osoby verejne činné alebo verejne známe musia zniesť väčšiu mieru kritiky než súkromné osoby. Čím viac bude obsah prejavu súvisieť s verejnou činnosťou dotknutej osoby, tým viac bude tento prejav chránený slobodou prejavu. Európsky súd pre ľudské práva priznáva slobode prejavu kľúčový význam pre fungovanie demokratickej spoločnosti (v rozhodnutí Lingens. v Rakúsko uviedol, že „Sloboda politickej diskusie je jadrom koncepcie demokratickej spoločnosti, ktorá preniká celým Dohovorom.“). Treba však rozlišovať medzi kritikou a neoprávneným zásahom, pričom rozdiel medzi nimi musí spočívať v pravdivosti, objektívnosti prejavu a v ciele, ktorý sa ním sleduje. Preto súd musel hľadať rovnováhu medzi aspektom ochrany osobnosti a hľadiskom princípu slobody prejavu formulovaný Európskym súdom (princíp - verejne činné osoby musia napr. tolerovať vyššiu mieru kritiky, hodnotiace úsudky požívajú vysokú mieru ochrany, pričom chránené sú aj provokačné vyjadrenia a preháňanie). Ak by tak súd neurobil, dopustil by sa porušenia čl. 10 ods. 1 Dohovoru. Na základe uvedeného potom z Dohovoru vyplýva, že v sporoch o zásah do osobnosti občana si konkurujú dve základné práva - právo na slobodu prejavu a právo na ochranu osobnosti. Je preto na rozhodnutí súdu s akcentom na konkrétny posudzovaný prípad rozhodnúť, ktoré právo má väčšiu váhu a prednosť.

5/Súd dospel k názoru s poukazom na pôsobenie žalobcu v politike ako poslanca Mestského zastupiteľstva v B. v rokoch XXXX - XXXX a ako poslanca NR SR v rokoch XXXX - XXXX, že v uvedenom období bol osobou verejne činnou a keďže v nasledujúcom období bol trestne stíhaný za hospodársku trestnú činnosť a trestný čin útoku na verejného činiteľa, bol odsúdený a vykonával trest odňatia slobody, že vzal na seba status osoby verejne známej (už nie verejne činnej), vo vzťahu ktorej verejný záujem neutícha a preto nemožno žalobcovi priznať status súkromnej osoby, preto musí zniesť väčšiu mieru záujmu než k súkromnej osobe, resp. takáto osoba požíva inú mieru ochrany súkromia a osobnosti. Preto uverejnenie článkov, ako v danej veci informácie (komentovanej udalosti), ktorá už bola uverejnená v predchádzajúcom týždni a aj v iných médiách, je realizáciou práva na slobodu prejavu a môže sa stať, že prichádza do stretu s právom osoby na ochranu cti, dôstojnosti a súkromia. Tento názor súd zobral ako esenciálny a kontemploval ho do svojho rozhodnutia.

6/Z vykonaného dokazovania (článok v týždenníku Ž. Č. XX I. XX.XX.XXXX na strane X v rubrike „X.“) mal súd preukázané, že išlo o komentovanú udalosť, ktorá už bola uverejnená v predchádzajúcom týždni a aj v iných médiách, že komentár odporcu je potrebné hodnotiť v konštrukcii celého kontextu predmetného článku vo vzťahu k verejnosti známej osobe žalobcu už z predchádzajúceho obdobia a možno konštatovať, že má charakter komentára. Komentár je publicistický žáner, ktorý vysvetľuje spoločenský jav so zaujatím vlastného stanoviska a poznámky k istej udalosti. Nejde o informáciu faktu a preto pravdivosť komentára nemožno objektívne preukázať. Ak by súd vyžadoval preukázanie pravdivosti komentára, konal by protiústavne a v rozpore s čl. 17 ods. 2 Listiny a čl. 10 Dohovoru. Aby komentár nevybočil z medze ústavnosti, musí vychádzať z určitého skutkového základu; a ten bol daný skutočnosťou, ktorú ani žalobca nerozporeval, že išiel na súdne pojednávanie a ani to, že trest odňatia slobody vykonával v miernejšom režime. S poukazom na uvedené treba konštatovať, že išlo o komentár a tento súd hodnotil so slobodou prejavu na tom princípe, že slobodný komentár je jedným z ťažiskom koncepcie demokratickej spoločnosti. Treba však konštatovať, že ani sloboda komentára nie je absolútna, že štát ju môže limitovať určitými obmedzeniami a je na súde, ktorý musí rozhodnúť o súlade týchto obmedzení so slobodou prejavu. Hranice prípustného komentára sú širšie vo vzťahu k

verejnosti známej osobe ako vo vzťahu k súkromnej osobe. Pri posudzovaní limitov slobody komentára súd opäť poukazuje na Európsky súd pre ľudské práva, ktorý rozlišuje medzi faktami a hodnotiacimi úsudkami, resp. komentárom. Existenciu faktov možno preukázať, pri pravdivosti hodnotiacich úsudkov, resp. komentárov sa dôkazy nepripúšťajú.

7/Súd dal do pozornosti formu komentára, ktorý má charakter rečníckych hrátok, uvoľnenou a pútavou formou sa snaží čitateľom pripomenúť už uverejnené udalosti minulého týždňa, ktoré však nemožno podľa názoru súdu hodnotiť ako ironizujúce alebo hanlivé. Keďže pravdivosť komentára, ako súd už vyššie uviedol, sa nepreukazuje, dokazovanie súvisiace so skutočnosťami uvedenými v komentári nevykonal. Išlo o subjektívny komentár, ktorý má širšie limity vo vzťahu k verejnosti známej osobe ako vo vzťahu k súkromnej osobe. Išlo o slobodný komentár, ktorý je jedným z kľúčových pre chápanie moderného masmediálneho sveta. Vzhľadom na vyššie uvedené súd z dôvodu nadbytočnosti a hospodárnosti konania nevyhodnotil intenzitu zásahu v súvislosti s uverejnením predmetného článku a to i vo vzťahu k skutočnosti, že išlo o komentovanú informáciu, ktorá už bola uverejnená v predchádzajúcom týždni v denníku X. a na internete.

8/Vo vzťahu k použitej fotografii, ktorej použitie žalobca namietal, súd prvej inštancie konštatoval s poukazom na ust. § 12 Občianskeho zákonníka, že každá fyzická osoba má právo na ochranu svojho zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Ochrana pred zásahmi do súkromia upravuje § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka s tým, že upravuje podmienky, za akých je možné obrazovú snímku vyhotoviť alebo použiť len s jej súhlasom. Ust. § 12 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka upravuje, kedy súhlas dotknutej osoby potrebný nie je s tým, že nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby. Pre legálne vytvorenie a použitie fotografie je treba mať na zreteli, aby vytvorením a použitím fotografie nedošlo k zásahu do súkromia fotografovanej osoby, ak by mohlo dôjsť k zásahu do súkromia osoby, fotograf musí zväziť potrebný súhlas na vyhotovenie a použitie fotografie. Keďže zákon nedefinuje kedy už nejde o súkromie osoby dotknutej fotografiou, túto otázku prenechal zákonodarca na posúdenie a rozhodnutie súdu. V prejednávanej veci v prvom rade, ako súd už vyššie uviedol, v prípade žalobcu ide o osobu verejného záujmu a v druhom rade ide o fotografiu z archívu žalovaného, ktorá už použitá bola. V neposlednom rade je treba konštatovať, že uverejnená fotografia nezasahuje do prejavu osobnej povahy (tanec, šport, ...). Súd preto uverejnenie predmetnej fotografie vyhodnotil tak, že žalovaný na jej uverejnenie nepotreboval súhlas žalobcu, že nezasahuje do súkromia žalobcu a v čase, kedy predmetná fotografia bola uverejnená prvýkrát v roku 2007, žalobca v tom čase jej vyhotovenie a uverejnenie nenamietal.

9/Súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol, nakoľko dospel k názoru, že miera a forma komentára žalovaného nepresiahla prípustnú hranicu (čl. 10 Dohovoru) a nemohla zasiahnuť do práva žalobcu na ochranu jeho súkromia a to ani uverejnením podobizne žalobcu, teda nebolo porušené právo na ochranu osobnosti podľa § 11 ani práva na vyhotovenie alebo použitie podobizne podľa § 12 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k výroku prikázať žalovanému v ním vydávanej periodickej tlači uverejňovať povinné údaje o vydavateľovi v zmysle § 6 ods. 2 písm. d) zák. č. 167/2008 Z.z. a to názov, sídlo a identifikačné číslo osoby súd návrh zamietol ako nedôvodný, nakoľko povinnosti žalovaného sú uložené priamo v uvedenom zákone, ust. § 6 zák. č. 167/2008 Z.z. a žalobca neunesol dôkazné bremeno v tejto časti, keďže vôbec ani len neosvedčil dôvod uloženia predmetnej povinnosti žalovanému.

10/O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., žalovaný bol v konaní v celom rozsahu úspešný, súd zaviazal neúspešného žalobcu k náhrade jeho trov, ktoré spočívajú v trovách právneho zastúpenia tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

11/Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca namietajúc, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. So záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého žalobcovi nemožno priznať status súkromnej osoby, sa nestotožnil. Status osôb verejného záujmu podľa neho nie je večný, žalobcu bolo možné považovať za osobu verejného záujmu v čase, keď bol verejne činným - poslanec Mestského zastupiteľstva v B., poslanec Národnej rady SR. V tom čase mal žalobca vplyv na verejné dianie, na základe čoho mal povinnosť vo väčšom rozsahu znášať zásahy do jeho súkromia zo strany médií, súčasne mal ale priestor na prezentovanie svojej obrany proti prípadným zásahom do jeho osobnostných práv zo strany médií. V roku 2009 to však už neplatilo, uvedené nemohlo zmeniť ani jeho odsúdenie a následný výkon trestu, nejednalo sa o činnosť súvisiacu s jeho predošlou činnosťou. Žalobca v čase uverejnenia predmetného článku nespĺňal základnú charakterovú vlastnosť osôb verejne známych - možnosť a schopnosť brániť sa pred zásahmi do jeho osobnostných práv prostredníctvom verejných vystúpení, a nemal byť ani ako zvýhodňovaný oproti ktorejkoľvek inej súkromnej osobe. Nakoniec

však aj v prípade osôb verejne známych nie je možné tolerovať akékoľvek zásahy do týchto práv zo strany médií, účelom obmedzenia práva na súkromie nemôže byť uspokojenie túžby novinára upútať pozornosť verejnosti a ani túžba verejnosti po senzáciách a škandáloch. Hlavným dôvodom publikovania informácií o žalobcovi bolo podľa výpovede bývalej zamestnankyne žalovaného, že žalobca je zaujímavá osoba, na ktorú si ľudia pamätajú. Takýto dôvod, na základe ktorého došlo k opätovnému nedôvodnému pripomínaniu žalobcu verejnosti nemôže zakladať legitímny dôvod na zasahovanie do jeho práva na súkromie. Žalobca sa nestotožnil ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého sa malo jednať o komentár žalovaného a tým o hodnotiaci úsudok, ktorý nie je možné podrobiť testu pravdivosti. Publikované informácie sú formulované ako fakty, chýba im akýkoľvek vnútorný postoj autora týchto informácií. Navyše bolo preukázané, že žalovaný publikované informácie preberal z iného periodika a tieto bližšie neoveroval, čím porušil vlastný etický kódex. Keďže na strane žalovaného nebola daná legitimita na publikovanie informácií z jeho súkromia a tým aj na zásah do jeho práva na súkromie, mal za to, že tu nebola daná licencia na zverejnenie jeho podobizne v súvislosti s predmetným článkom. Žalobca má, a aj v čase uverejnenia článku mal právo na rešpektovanie svojho súkromia a život bez neprimeranej pozornosti médií. Žalobca mal súčasne za to, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, v prípade potvrdenia napadnutého rozsudku odvolacím súdom preto navrhol pripustenie dovolania, zásadný právny význam videl v zodpovedaní otázky, do akého momentu je potrebné považovať osobu, ktorá v minulosti vystupovala vo verejnom živote, z ktorého sa neskôr stiahla, za osobu verejného života, resp. či status osoby verejného záujmu je statusom časovo neohraničeným. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel, prípadne aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12/Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

13/Podľa § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14/Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

15/Dňom 1.7.2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok, kde sa v zmysle § 470 ods. 1 tohto zákona uplatňuje zásada jeho okamžitej aplikability, podľa ktorej tento zákon platí aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

16/Odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu v rozsahu a z dôvodov ním vymedzených (379, 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

17/ Neoprávneným zásahom do súkromia fyzickej osoby môže byť nielen rozširovanie údajov z jej súkromného života, ale aj vyhotovenie a uverejnenie podobizny fyzickej osoby a obrazových záznamov podoby fyzickej osoby. Pre aplikáciu zákonnej spravodajskej licencie musí však byť verejný záujem na použití fotografie nielen oprávnený, ale aj aktuálny a navyše použitie podobizne v rámci zákonnej licencie nesmie byť v rozpore s takými jej záujmami, ktoré treba bezpodmienečne rešpektovať, pričom musí byť súčasne primerané (t. j. forma, obsah, rozsah a spôsob použitia zodpovedajú účelu zákonnej licencie). (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 424/2015 z 1. júla 2015).

18/Judikatúra ako aj právna teória rozlišuje osoby verejného záujmu a ostatné osoby práve v súvislosti s možnosťou zverejňovať informácie zo súkromného života. V rámci verejného záujmu rozdeľuje osoby na absolútne osoby verejného záujmu, ktorými sú napríklad politici, významní umelci, športovci a pod. a relatívne osoby verejného záujmu, ktoré sú stredobodom verejného záujmu iba prechodne, krátkodobo a vždy v spojitosti s určitou udalosťou verejného záujmu. U osôb verejného záujmu možno za určitých okolností bez ich súhlasu zverejňovať pravdivé informácie z ich súkromného života. Naopak, u ostatných osôb je takéto zverejňovanie bez ich privolenia vylúčené. Ak ide o osobu verejného záujmu, pričom ide o výkon jej súkromných vecí, je posudzovanie oprávnenosti zásahu do súkromia problematickejšie, nakoľko ich právo na ochranu súkromia síce ustupuje pred celospoločensky oprávneným záujmom na verejné informácie, ale zásah ani v tomto prípade nemôže byť bezhraničný. Každý prípad je potrebný posudzovať osobitne, pričom je potrebné zohľadniť, či zverejnené informácie môžu účelne prispieť k nejakej záležitosti vo verejnom záujme a k celospoločenskej diskusii o nej.

19/K porušeniu práva na česť, resp. dobrú povesť, môže dôjsť slovom, písmom, obrazom i akýmkoľvek iným konaním difamujúcej (zneuctujúcej, znevažujúcej, dehonestujúcej, diskreditačnej) povahy. Ak k takémuto porušeniu malo dôjsť slovom, treba pri skúmaní primeranosti konkrétneho výroku v prvom rade odlišiť, či sa jedná o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok (kritiku), pretože podmienky kladené na

prípustnosť každej z týchto kategórií sa líšia. Skutkové tvrdenie sa opiera o fakt, objektívne existujúcu realitu, ktorá je zistiteľná pomocou dokazovania, pravdivosť tvrdenia je teda overiteľná. V zásade platí, že oznámenie pravdivej informácie nezasahuje do práva na ochranu osobnosti, pokiaľ tento údaj nie je podaný tak, že skresľuje skutočnosť, či nie je natoľko intímny, že by odporoval právu na ochranu súkromia či ľudskej dôstojnosti. Z hľadiska pravdivosti skutkových tvrdení nie je nevyhnutné trvať na ich úplnej presnosti, ale je postačujúce, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde, teda stačí, aby pravdivá bola podstatná časť tvrdenia (oznámenia). Porušenie práva na česť, resp. dobrú povesť, môže byť spôsobené len takými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú objektívne spôsobilé prívodiť ujmu na cti, resp. dobrej povesti dotknutého subjektu, v očiach ostatných fyzických osôb, a teda pôsobiť difamačne. Či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo. Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktu zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie či zneuctenie danej osoby. Treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť). Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná (zodpovedajúca) čo do obsahu, formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky dovodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta (použitými výrazmi, formuláciami, spojeniami), znamená, že nevybočuje z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa). Práva na ochranu osobnosti sa samozrejme môžu domáhať aj politici a ostatne verejne činné osoby, no kritériá posúdenia skutkových tvrdení a hodnotiacich úsudkov sú v ich prípadoch omnoho mäkkšie v prospech pôvodcov týchto výrokov. Je to dané skutočnosťou, že osoba vstúpiaca na verejnú scénu musí počítať s tým, že ako osoba verejne známa bude pod drobnohľadom verejnosti, ktorá sa zaujíma o jej profesionálny ako aj súkromný život a súčasne ho hodnotí, zvlášť, ak ide o osobu, ktorá spravuje verejné záležitosti. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. mája 2010, sp. zn. 4 Cdo 149/2009).

20/Je všeobecne známe, že žalobca bol do roku XXXX poslancom Národnej rady Slovenskej republiky, že opakovane spáchal trestný čin útoku na verejného činiteľa, že tiež spáchal trestný čin podvodu a že bol vo výkone trestu odňatia slobody. Tým, že žalobca prestal byť poslancom parlamentu, a teda osobou verejne politicky činnou, podľa názoru odvolacieho súdu neprestal byť osobou verejného záujmu. Bolo tomu tak z dôvodu jeho negatívnych činov a konania, najmä spáchania viacerých trestných činov, jedného z nich dokonca počas výkonu poslaneckého mandátu. Osobou, ktorá je predmetom verejného záujmu, sa fyzická osoba stáva nielen svojou pozitívnou, ale aj negatívnou činnosťou dosahujúcou určitú intenzitu; takouto osobou sa pritom fyzická osoba stáva aj bez vlastného pričinenia. Intenzita pozitívnej či negatívnej činnosti je potom v priamej úmere k pretrvávaniu záujmu verejnosti o takúto osobu, a to tak v profesionálnej, ale aj súkromnej sfére (dôvodom publikovania informácií o žalobcovi bolo podľa výpovede bývalej zamestnankyne žalovaného, že žalobca je zaujímavá osoba, na ktorú si ľudia pamätajú). Spáchaním trestných činov v čase, keď bol politik a podnikal, následným uložením trestu za trestné činy sa žalobca dostal do povedomia širokej verejnosti a stal sa osobou verejného záujmu, ktorý záujem nezanikol „stiahnutím“ sa žalobcu z verejného života, najmä ešte počas výkonu trestu. V prípade osôb verejného záujmu má pri kolízii práva na informácie s osobnostnými právami prednosť právo na informácie. Článok v danej veci informoval o spôsobe vykonávania trestu odňatia slobody žalobcom, teda nevyšiel v čase po jeho vykonaní, kedy už má žalobca právo zariadiť si život podľa vlastných predstáv. Žalovaný bol oprávnený informovať verejnosť o žalobcovi práve s prihliadnutím na jeho predchádzajúcu trestnú činnosť, aj o tom, že sa počas výkonu trestu voľne pohybuje v uliciach B., a o dôvode takého pohybu; nakoniec v článku uverejnené informácie sa zakladali na pravde. Odvolací súd nemohol súhlasiť s názorom žalobcu, že rozlišovacím kritériom pre posúdenie, či ide o osobu verejne známu je možnosť a schopnosť brániť sa pred zásahmi do jej osobnostných práv prostredníctvom verejných vystúpení, toto skôr prichádza do úvahy u osôb verejne činných, ktorou osobou žalobca v čase zverejnenia článku nebol. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že článok predstavoval subjektívny komentár, teda hodnotiaci úsudok so základom vo faktoch, ktorý má širšie limity vo vzťahu k verejnosti známej osobe ako vo vzťahu k súkromnej osobe, rovnako tak so záverom, že žalovaný na uverejnenie fotografie žalobcu nepotreboval jeho súhlas, keď zverejnením

všeobecne známej podobizne žalobcu nezasiahol do súkromia žalobcu ako osoby pretrvávajúceho verejného záujmu.

21/Odvolaciemu súdu potom neostalo než napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP z hľadiska jeho vecnej správnosti, stotožňujúc sa celkom s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

22/Žalovanému, ktorý v odvolacom konaní dosiahol plný úspech, priznal odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

23/Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).